

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Uppdrag. Identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det vidare som sitt eget.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har beslutat, i samband med antagandet av ”Policy för medborgardialog”, att samtliga nämnder får i uppdrag att identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog. Frågor och beslut rörande nämndernas verksamheter berör flera målgrupper och det är svårt att i detalj föreslå specifika frågor som målgrupperna anser vara viktiga framåt.

Ett område som bedöms inrymma flera olika potentiella frågor relevanta för medborgardialog är omställningen till God och nära vård (Hälsa genom hela livet).

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige har beslutat (RF § 115, 2022-06-20) att samtliga nämnder får i uppdrag att identifiera särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog, detta i samband med beslutet att anta ”Policy för medborgardialog”. Återrapportering ska ske i juni 2023.

Region Gotlands förtroendevalda har de senaste åren uppmärksammat behovet av goda förutsättningar för delaktighet och dialog. Sedan 2018 har dialoger genomförts gällande servicepunkter, kollektivtrafik, regional utvecklingsstrategi och skolorganisation. Vidare förs återkommande dialoger med olika målgrupper i samband med utveckling inom olika sakområden. Region Gotland har således tidigare haft erfarenhet av medborgardialog som en del i den politiska ärendebereidningen och styrprocessen, men saknat övergripande styrdokument. ”Policy för medborgardialog” är ett framtaget styrdokument som innehåller fem principer vilka syftar till att ge en gemensam grund för arbetet med medborgardialoger på Gotland. Principerna ska vara ett stöd och ge ledning till både förtroendevalda och tjänstepersoner, inför att ett beslut om medborgardialog fattas, vid planering och genomförande samt för arbetet efter en genomförd medborgardialog. Enligt policyn bör medborgardialog användas vid frågor som innebär större förändringar och/eller har en långsiktig påverkan

på samhället och som direkt berör de som bor, lever och/eller verkar på Gotland.

Sedan tidigare finns möjligheten i Region Gotland att lämna medborgarförslag, vilket är ett exempel på en demokratisk innovation vars syfte är att stärka medborgarnas delaktighet och inflytande mellan de allmänna valen. Medborgarförslag är en möjlighet att skriftligen lämna förslag till regionfullmäktige för att påverka frågor och beslut. Möjligheten är öppen för alla som är folkbokförda på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att ”Policy för medborgardialog” är ett första steg i riktning till ett systematiskt arbetssätt där medborgardialog utgör verktyg i en beslutsprocess med ökad medvetenhet samt insyn hos medborgare på Gotland när beslut fattas i särskilt komplexa frågor. Bedömningen är att det kommer finnas ytterligare behov av framtagande av regiongemensamma rutiner och riktlinjer för att kunna genomföra medborgardialoger på Gotland, vilket regionstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram förslag på.

Bedömning

Hälsa- och sjukvårdsnämnden har i uppdrag att föreslå särskilda framtida frågor för möjlig medborgardialog. Förvaltningen bedömer det svårt att i detalj föreslå specifika frågeställningar som målgrupperna anser vara viktiga framåt. Det är även troligt att frågeställningar som upplevs viktiga för målgrupperna kommer förändras över tid. Ett område som bedöms inrymma flera olika potentiella frågor relevanta för medborgardialog är omställningen till God och nära vård (Hälsa genom hela livet). I omställningsarbetet är olika sorters delaktighet av största betydelse såväl på individuell nivå hur vården ska utformas, för specifika grupper kopplat till utformning av verksamhet men också ur ett medborgarperspektiv för att skapa förståelse och förankring för varför omställningen behöver göras samt skapa engagemang och rörelse i linje med målbilden i samhället.

Kunskapen om levnadsvanornas påverkan på vår hälsa har ökat samtidigt som utvecklingen i flera fall går åt fel håll. Detta innebär risk för sämre hälsa för individen men också en stor påfrestning för samhället. Där en transparent dialog om förväntningar och prioriteringar är av stor vikt för att upprätthålla medborgarnas förtroende för Region Gotland.

Exempel på hur konkreta frågeställningar skulle kunna vara formulerade är: vilket stöd Region Gotland bör prioritera att erbjuda för att stödja goda levnadsvanor hos medborgare. Hur bygger vi tillsammans ett starkt hälsosystem på Gotland? Vilka insatser skulle göra stor skillnad för att stärka och stödja hälsosamma vanor i vardagen? Vilka aktörer behöver ansvara för dessa?

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälsa- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2023-06-14
RF § 115 Uppdrag. Policy för delaktighet och medborgardialog, 2022-06-20
Policy för Medborgardialog, 2022-2027

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Skickas till

Karl Risp, avdelningschef regionstyrelseförvaltningen
Regionfullmäktige